

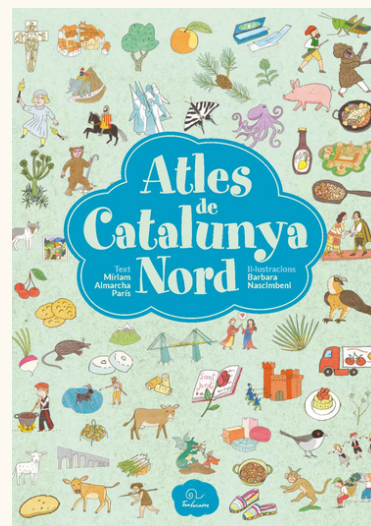
Atles de Catalunya Nord

Propostes per al públic escolar

L'Atles de Catalunya Nord és una publicació pensada i produïda des de i per a Catalunya Nord, adreçada a la nostra mainada, amb la intenció de presentar-li els aspectes més imprescindibles del nostre país. Un atles temàtic de les comarques nord-catalanes per fer descobrir el nostre territori i realitat.

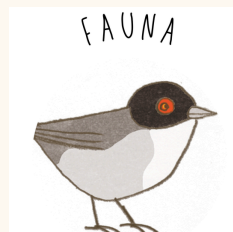
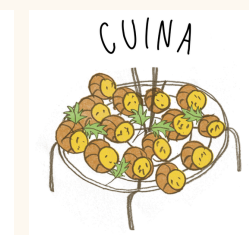
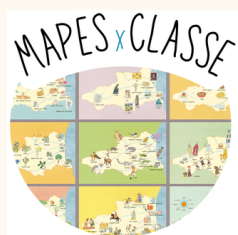
Aquest panorama introductori a la nostra geografia, història, arts visuals, economia, arquitectura, cultura popular, llegendes, cuina, flora, fauna i productes de la terra, ha comptat amb la col·laboració d'especialistes reconeguts de casa nostra: Joan-Pere Gensane, Joan Peytaví, Eric Forcada, Guillem Dalmau, Didier Payré, Esteban Castanyer, Karine Geslot així com la Federació de les Reserves Naturals Catalanes.

Els textos han estat redactats per Míriam Almarcha i les il·lustracions realitzades per Barbara Nascimbeni. Un projecte editorial de Mireia Falquès, Edicions Trabucaire, Sebastià Girard, Ampli Productora i de Joana Serra, La Llibreria de Perpinyà.

Edat recomanada : 6-12 anys
Tema : Cultura catalana, Catalunya Nord

Editorial : Trabucaire
1a edició, juny 2025
14€

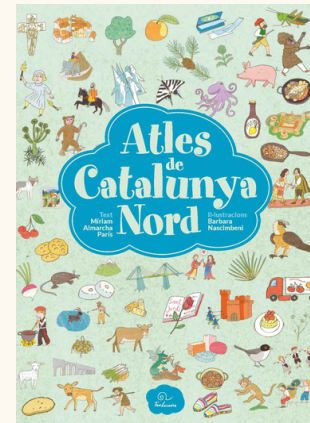
Des de l'OPLC, us proposem recursos pedagògics al voltant d'aquesta publicació i en relació amb els programes treballats a l'escola, amb la voluntat de facilitar el treball dels docents del nostre territori.

Per a completar els mapes il·lustrats i els textos explicatius que trobareu a l'atles, l'OPLC posa a la vostra disposició tot un panell de recursos pedagògics que podreu descobrir a la pàgina web : càpsules vídeo, mapes muts descarregables, jocs en línia i propostes didàctiques entre d'altres.

Les propostes didàctiques que us presentem són indissociables d'aquesta valuosa eina que és l'atles de Catalunya Nord.

Us encoratgem a fer entrar l'atles a classe i a fer-lo servir com a suport d'aprenentatge dins dels diversos àmbits d'aprenentatge que tracta (geografia, història, història de l'art, literatura,...).

Bona descoberta !

Proposta pedagògica : Geografia de Catalunya Nord

Objectiu

L'objectiu dels documents que us presentem a continuació és permetre als alumnes de CE2 i CM1 de descobrir i/o ampliar els coneixements del nostre territori en adequació amb els programes escolars.

Attendus de fin de cycle 2

Identifier des paysages

Reconnaître différents paysages : les littoraux, les massifs montagneux, les campagnes, les villes, les déserts, etc.
Les principaux paysages français en s'appuyant sur des lieux de vie.

Annexe 1 Programme d'enseignement du cycle des apprentissages fondamentaux (cycle 2)

D'après le Bulletin officiel spécial n°11 du 26 novembre 2015

Classe de CM1

Thème 1 - Découvrir le(s) lieu(x) où j'habite

- Identifier les caractéristiques de mon(mes) lieu(x) de vie.
Localiser mon (mes) lieu(x) de vie et le(s) situer à différentes échelles.
Ce thème introducteur réinvestit la lecture des paysages du quotidien de l'élève et la découverte de son environnement proche, réalisées au cycle 2, pour élargir ses horizons. C'est l'occasion de mobiliser un vocabulaire de base lié à la fois à la description des milieux (relief, hydrologie, climat, végétation) et à celle des formes d'occupation humaine (ville, campagne, activités...).

D'après le BOEN no 31 du 30 juillet 2020 et le BOEN no 25 du 22 juin 2023

Contingut

Tres **documents de descoberta** que completen les planes de geografia de l'Atles de Catalunya Nord d'Almarcha i Nascimbeni.

- 1) La definició del relleu
- 2) Els principals tipus de relleu existents.
- 3) Carta mental representant els principals elements dels dos documents anteriors.

Tres **propostes d'activitats** entorn de les nocions descobertes.

- 1) Associar fotos del nostre territori amb els diferents tipus de relleu.
- 2) Completar el mapa mut de l'atles.
- 3) Endevinalles entorn del territori.

Juguem ?

A la pàgina web de l'OPLC podreu trobar més recursos i activitats interactives entorn d'aquest tema.

Vet aquí la definició de
relleu de la Gran
enciclopèdia catalana :

Relleu

m Geomorfologia

Conjunt de formes —muntanya, turó, altiplà, plana, delta, etc— que accidenten la superfície de la terra.

Un relleu és mesurat segons l'altitud o la distància vertical entre el cim i el nivell marí, i també per l'extensió. Hom parla, per tant, de relleu major si té com a mínim uns quants centenars de metres d'altitud, i de relleu menor en el cas contrari, és a dir, quan no assoleix aquest mínim; els microrelleus tenen dimensions extraordinàriament petites. Els diferents tipus de relleu resulten principalment de l'acció de les forces endògenes i dels agents erosius.

Breu extracte de la definició de la pàgina d'internet : www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana

Al document següent trobaràs la definició de diferents tipus de relleu :

La superfície terrestre no és llisa ni uniforme, sinó que presenta diverses formes de relleu:

Muntanya: Elevació important de terrenys amb força pendent. El **cim** és la part més alta de la muntanya. Quan és punxegut, s'anomena **pic**. Els **vessants** són els costats en forma de pendents. El **peu** és la part més baixa de la muntanya. El conjunt de muntanyes més o menys alineades s'anomena **Serralada** i si és de menors dimensions **Serra**.

Altiplà: Elevació extensa de terreny més o menys plana situada a certa altitud.

Plana: terreny sense elevacions situat a poca altura sobre el nivell de la mar.

Depressió o conca: Extensió de terreny més o menys plana situada a una altitud inferior a la dels terrenys que l'envolten.

Vall: Depressió del relleu que sol tenir una forma allargada, ubicada entre muntanyes on hi pot haver un riu, un torrent, etc. La **vall fluvial** apareix quan ha estat creada per un riu i té forma de v i la **vall glacial** és fruit de l'erosió d'un glacial i té forma de u.

Riu: corrent natural d'aigua que flueix amb continuïtat i desemboca a la mar. Si desemboca a un altre riu o a un llac, s'anomena **afluent**.

També ens trobem amb diferents formes de **relleu marítim i litoral**

Cap: Part de la costa que penetra dins la mar.

Península: Porció de terra envoltada en gran part d'aigua, unida per un istme a l'extensió major de terra de què forma part.

Golf: Entrada de mar dins la terra, habitualment de forma rodona i grans dimensions.

Badia: Semblant al golf però de menors dimensions.

Albufera: Llac litoral separat de la mar per un cordó de sorra, però que està en comunicació amb la mar per un o més punts.

Ria: Desembocadura d'un riu en la qual l'aigua de la mar s'endinsa en el continent.

Delta: Territori generalment triangular, format a la desembocadura dels rius per l'acumulació de sediments.

Arxipèlag: són grups d'illes.

Illa: porció de terra que emergeix del mar i està envoltada d'aigua

EL RELLEU

Definició

1

Conjunt de formes -muntanya, turó, altiplà, plana, delta, etc- que accidenten la superfície de la terra.

2

Tipus de relleus

Aquí trobaràs els principals tipus de relleus. No obstant, n'hi ha d'altres com ara les depressions, les penínsules o els arxipelags...

A l'interior

Muntanya

Altiplà

Plana

Vall

Riu/Afluent

Al litoral

Cap

Golf

Badia

Delta

Illa

EL RELLEU

1 Observa aquestes fotos del nostre territori i associa-les als noms següents

2 Escribe sobre la línia de quin tipus de relleu es tracta? Et pots ajudar dels documents anteriors...

5

Plana del Rosselló

Riu Aglí

Badia de Cotlliure

Cap Bear

Altiplà de la Cerdanya

Vall del riu Tet

Canigó

1

Badia

4

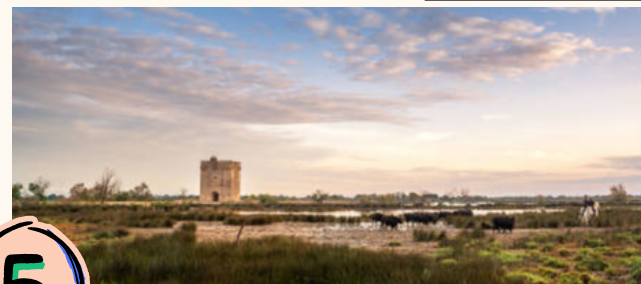
6

2

3

5

7

Amb l'ajuda de l'atles de Catalunya Nord...

1. Pinta la plana del Rosselló de color verd.
2. Ressegueix de color blau els rius Aglí, Reart, Tec i Tet i escriu el nom al lloc corresponent.
3. Pinta de color taronja la zona de muntanyes.
4. Situa el nom dels cims següents : el Canigó, el Carlit, el Madres, el Roc de Frausa, el Puig Neulós i el Puigmal.
5. Col·loca el nom de les 6 comarques històriques de Catalunya Nord : Capcir, Cerdanya, Conflent, Fenolledès, Rosselló i Vallespir.
6. Escriu el nom del mar que trobem a l'est del territori.

Les comarques

Els rius

Les muntanyes

ENDEVINALLES!

Sóc la comarca
més gran de
Catalunya Nord...
Qui sóc ?

Som els tres rius
principals de
Catalunya Nord.
Reguem la plana del
Rosselló
Qui som ?

Sóc una subcomarca.
El meu nom
significa "muntanya
dels corbs" Qui sóc ?

Em situ prop de la desembocadura del Reart. Molts m'anomenen estany de Canet. Qui sóc ?

Som dos llacs al curs de l'Auda que alimentem centrals hidroelèctriques.

Qui som ?

Sóc el cim més alt
de Catalunya Nord...
Qui sóc ?

Sóc una llacuna
litoral situada al
límit
septentrional del
departament.
Qui sóc ?

Som dos barratges
que servim de
reserva d'aigua per
a regar les terres
de la plana.
Qui som ?

M'anomenen "la
muntanya
mítica dels
catalans"
Qui sóc ?

Sóc la costa
litoral rocosa on
s'hi troben vinyes
vora el mar.
Qui sóc ?

Sóc la comarca
més petita de
Catalunya Nord i
em situo a la vall
de l'Auda...
Qui sóc ?

Sóc el riu més
llarg de
Catalunya
Nord... Qui sóc ?

Trobaràs totes les respostes a les pàgines de geografia de l'atles de Catalunya Nord!